

NOTA BREU

Nova citació d'*Entosthodon durieui* (Funariaceae) a Catalunya

New record of *Entosthodon durieui* (Funariaceae) for Catalonia

Roger Pascual Garsaball*, César Pedrocchi-Rius** & Guillermo García Pérez*

* BIOSICAT. Societat Catalana de Ciències per la Conservació de la Biodiversitat. Rambla Nova, 21, entresòl 1a. 43003 Tarragona.

** C. Sant Sebastià, 1. 43887 Nulles, Tarragona.

Autor per la correspondència: César Pedrocchi-Rius: A/e: cpedrocchi@gmail.com

Rebut: 23.11.2017. Acceptat: 25.11.2017. Publicat: 28.12.2017

Entosthodon durieui Mont.

Priorat: font de la Cova de Santa Llúcia, la Bisbal de Falset, 31TCF0873, 387 m, petit rodal sobre les roques humides (conglomerat calcari) del mur de la surgència, 27-V-2013, R. Pascual (BCB 59377).

En el marc de l'estudi «Determinació de les característiques fisicoquímiques i de l'estat sanitari de les fonts naturals de la serra de Montsant» es va recollir una mostra d'*Entosthodon durieui*, que representa l'única cita recent d'aquesta espècie a Catalunya. La molsa creixia en forma de petits coixinets, amb un diàmetre entre 1 i 5 cm, sobre els precipitats de carbonat càlcic formats sobre les roques de conglomerat regalimants, ocupant una extensió total de 0,1 m² aproximadament. La Cova de Santa Llúcia, on es troba la font sobre el mur de la qual habitava la molsa, és una gran balma que rep visites amb una certa freqüència, ja que inclou una exposició permanent del seu ús com a hospital de campanya de les tropes republicanes durant la Guerra Civil. D'altra banda, la població local la utilitza ocasionalment com a àrea de lleure. L'hàbitat de la molsa, no obstant això, no es troba sotmès a pressions específiques significatives.

Fins ara, a Catalunya, se'n coneixia una sola localització al Cap de Creus, corresponent a una recollecció de Casas feta l'any 1955 a Cadaqués, a la punta de Cala Nans (Casas *et al.*, 1998).

D'acord amb Guerra & Cros (2014), la presència de càpsules erectes i simètriques ens permet descartar el subgènere *Plagiodus* (Mitt.) Fife, mentre que els filhids amb el marge enter i nervi que ateny 2/3 del filhidi ens descarten el subgènere *Murcia* Fife i confirmen el subgènere *Entosthodon* (Schwägr.) M. Fleisch., tot i que la proporció entre el diàmetre de la boca i l'urna és lleugerament superior als dos terços i per tant no és un caràcter clar. En estat sec la boca s'estreny respecte l'ample de la urna, caràcter que juntament amb l'opercle pla ens permet descartar l'espècie *E. longicolle* (Trab.) Ros & M. J. Cano.

Aquesta espècie està inclosa en la «Lista Roja de España peninsular y balear» (Garilletei & Albertos, 2012) amb cate-

goria DD per al conjunt de l'estat Espanyol i NT per a l'Espanya peninsular i les Illes Balears. A Catalunya ha estat proposada la seva inclusió a la categoria «en perill d'extinció» (Institució Catalana d'Història Natural, 2010)

Figura 1. Mapa de distribució d'*Entosthodon durieui* a Catalunya, on s'indica amb un triangle la localitat de l'any 1955 i amb una estrella la de l'any 2013.

Agraïments

El nostre agraïment a Montserrat Brugués i Elena Ruiz, del Laboratori de Briologia de la Universitat Autònoma de Barcelona, i a Miquel Jover per l'ajuda en la confirmació de l'espècie. L'estudi en el marc del qual es va identificar *E. durieui* ha estat finançat per la Diputació de Tarragona i el Parc Natural del Montsant.

Bibliografia

- CASAS, C., BRUGUÉS, M. & CROS, R. M. 1998. La brioflora de la península del cap de Creus. *Acta Botanica Barcinonensia*, 45: 157-172.
- GARILLETI, R. & ALBERTOS, B. (coord.). 2012. *Atlas y Libro Rojo de los Briófitos Amenazados de España*. Ed. Organismo autónomo Parques Nacionales. Madrid, 288 p.
- GUERRA, J. & CROS, R. M. (coord.). 2014. *Flora briofítica ibérica. Volumen IV*. Universidad de Murcia. Sociedad Española de Briología. Murcia, 318 p.
- INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL, 2010. *Fongs, líquens i briòfits que requereixen mesures de conservació a Catalunya* [en línia]. Barcelona: Institució Catalana d'Història Natural. Disponible a: <http://ichn.iec.cat/pdf/FLBprot.pdf>. [Data de consulta: 21 novembre 2017].